

77
NAJCIEKAWSZYCH
TRAS

pieszych, rowerowych,
wodnych, kolejowych
i tematycznych

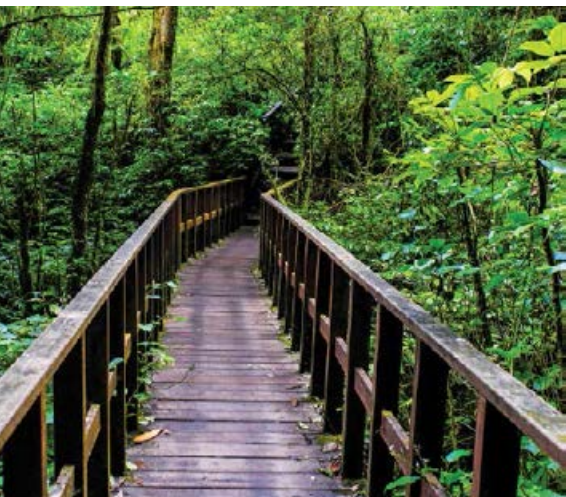
BEATA I PAWEŁ POMYKALSCY

SZLAKI
TURYSTYCZNE
POLSKI

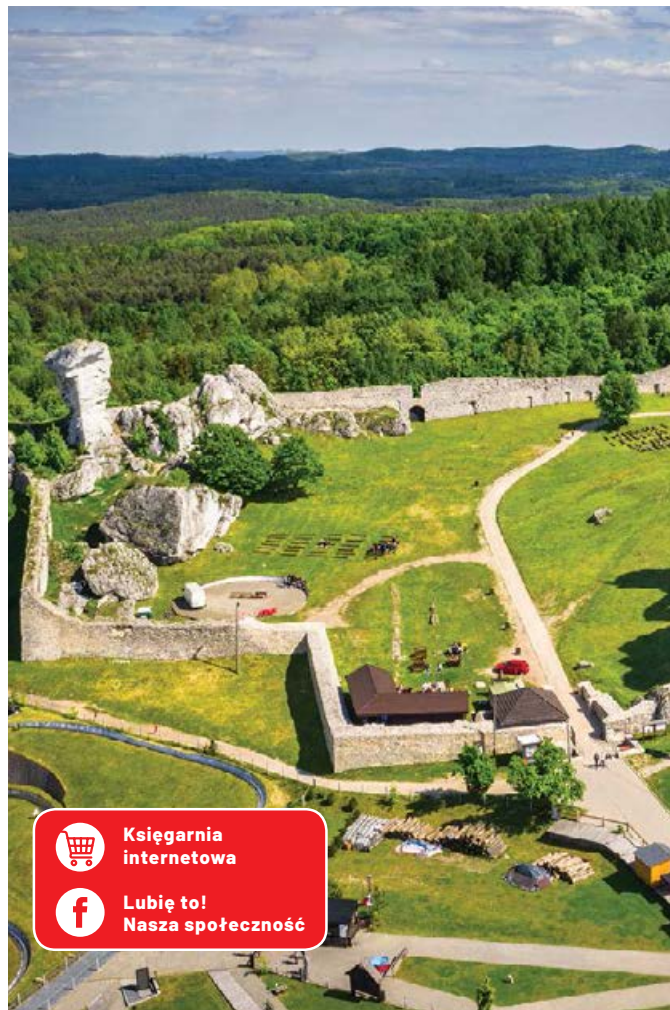
ERGO
HESTIA

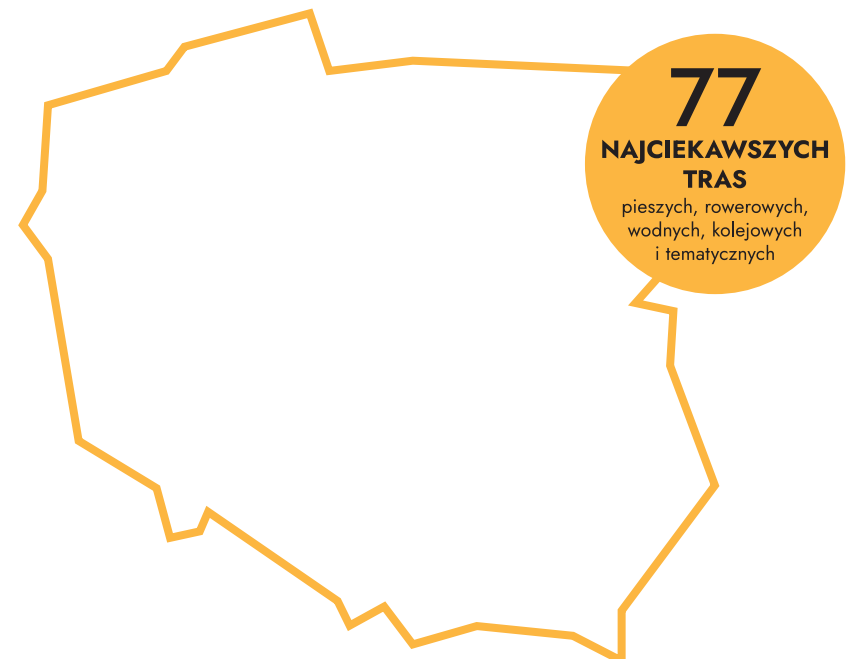
Bezdroża

Kup książkę
Poleć książkę
Oceń książkę

 Księgarnia internetowa
 Lubię to!
Nasza społeczność

77
NAJCIEKAWSZYCH
TRAS
pieszych, rowerowych,
wodnych, kolejowych
i tematycznych

BEATA I PAWEŁ POMYKALSCY

SZLAKI TURYSTYCZNE POLSKI

Bezdroża

Szlaki piesze

Szlak Nadmorski	6
Główny Szlak Puszczy Kampinoskiej	12
Główny Szlak Świętokrzyski	16
Szlak Orlich Gniazd	20
Szlak Zamków Piastowskich	26
Szlak Wygasłych Wulkanów	32
Kolorowe Jeziora	38
Główny Szlak Sudecki	42
Szlak Tarnów – Wielki Rogacz	46
Szlak Trzech Pogórzy	51
Główny Szlak Beskidzki	54
Mały Szlak Beskidzki	58
Szlak Karpacki (Graniczny)	62
Orla Perć	66

Szlaki rowerowe

Velo Baltica – Pomorze Zachodnie	72
Rowerem wzdłuż Helu	76
Trasa Rowerowa Mierzei Wiślanej	80
Blue Velo	84
Trasa Pojezierzy Zachodnich	88

Stary Kolejowy Szlak	92
Kraina w Kratę	96
Szlak Dworów i Pałaców Północnych Kaszub	100
Kaszubska Marszruta	106
Szlak Kanału Elbląskiego	110
Podlaski Szlak Bociani	113
Nadbużański Szlak Rowerowy	118
Ziemiański Szlak Rowerowy	123
Rower zamiast wąskotorówki	128
Szlak Rowerowy Gorących Źródeł	133
Centralny Szlak Roztocza	136
Forteczna Trasa Rowerowa	140
Żelazny Szlak Rowerowy	145
Velo Dunajec i Velo Czorsztyń	148
Velo Poprad	154
Szlak wokół Tatr	158
Wiśłana Trasa Rowerowa	162
Green Velo	166

Szlaki wodne

Kajakiem przez Szwajcarię Kaszubską	172
Kanał Elbląski	176

Szlak Wielkich Jezior Mazurskich	180
Spływ Krutynią	186
Kanał Augustowski	190
Spływ Czarną Hańczą	194
Tratwą po Biebrzy	197
Kajakiem po Wielkim Kanale Brdy	200
Kajakiem po Wieprzu	204
Kajakiem po Bobrze	208
Przełomem Nysy Kłodzkiej	212
Spływ Dunajcem	216

Szlaki kolejowe

Żuławska Kolej Dojazdowa	222
Wigierska Kolej Wąskotorowa	226
Żnińska Kolej Powiatowa	230
Kolej Wąskotorowa w Rudach	233
Drezyny Regulice	236
Przeworska Kolej Dojazdowa	240
Bieszczadzkie Drezyny Rowerowe	244
Bieszczadzka Kolejka Leśna	248

Szlaki tematyczne

Szlak Latarni Morskich	254
Szlak Gotyku Ceglanego	260
Szlak Zamków Gotyckich	266
Szlak Kopernikowski	272
Wielki Gościniec Litewski	278
Szlak Tatarski	284
Szlak Prawosławnych Świątyń	288
Szlak Piastowski	294
Szlak Książąt Mazowieckich	300
Szlak Chopinowski	306
Szlak Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej	310
Lubuski Szlak Wina i Miodu	315
Dolina Pałaców i Ogrodów	322
Świętokrzyski Szlak Literacki	327
Sandomierski Szlak Winiarski	332
Szlak Renesansu Lubelskiego	338
Szlak Zabytków Techniki	344
Szlak Garncarski	350
Szlak Architektury Drewnianej	354
Szlak Ikon	363

Szlak Nadmorski

Nadmorskie miasta i miasteczka, wysokie latarnie morskie, a także dwa parki narodowe – Woliński, słynący z klifów, oraz Słowiński, znany z ruchomych wydmy. To największe atrakcje, na które trafimy na wspaniałym, długim na ok. 380 km Szlaku Nadmorskim. Biegnie on zarówno po plażach, po lasach, jak i po drogach asfaltowych, z dala od popularnych miejsc, oraz przez centra najbardziej lubianych miejscowości wypoczynkowych. Jedno jest pewne – dostarcza on wielu rozmaitych wrażeń i pozwala poznać mnóstwo historii i ciekawostek przyrodniczych.

DŁUGOŚĆ:
ok. 380 km

CZAS PRZEJŚCIA:
12–15 dni

OZNAKOWANIE:
szlak czerwony

INFRASTRUKTURA:
miejsca odpoczynku, wiele sklepów, obiektów gastronomicznych i noclegowych

✦ Stawa Młyny w Świnoujściu

Kup książkę

Wzdłuż Bałtyku

Szlak przebiega wzdłuż polskiego wybrzeża Bałtyku. Na terenie województwa zachodniopomorskiego nosi nazwę Szlaku Nadmorskiego im. dr. Czesława Piskorskiego, a w województwie pomorskim – Szlaku Nadmorskiego Bałtyckiego. Jest on częścią ogromnego europejskiego długodystansowego szlaku pieszego oznaczonego symbolem E9, który biegnie od Portugalii do Estonii na długości ponad 4,5 tys. km.

Nadmorski wiatrak

Startujemy na granicy polsko-niemieckiej w **ŚWINOUJŚCIU**, najdalej na zachód wysuniętej miejscowości na polskim wybrzeżu, która łączy unikatowe położenie na trzech wyspach, ciekawą historię, bogate tradycje żeglarskie, piękne krajobrazy i kilka interesujących zabytków. Do tego nie brakuje tu miejsc pełnych spokoju, pozwalających się wyciszyć i wsłuchać w śpiew ptaków. Relaksowi, ale też i trosce o zdrowie, sprzyjają lecznicze właściwości tutejszego klimatu. Idziemy promenadą, mijamy dzielnicę willową z przełomu XIX i XX w., Park Zdrojowy, aż w końcu naszym oczom ukaże się najbardziej charakterystyczny punkt miasta, czyli Falochron Zachodni ze Stawą Młyny, znak nawigacyjny w formie wiatraka z lat 70. XIX w.

Latarnia na wzniesieniu

Przemierzając dalej miasto, kierujemy się w stronę **MIĘDZYZDROJÓW**, jednego z najpopularniejszych kurortów polskiego wybrzeża, słynącego m.in. z Alei Gwiazd i stanowiącego bramę do **Wolińskiego Parku Narodowego**. Rezerwat został założony w 1960 r. i ma na celu ochronę unikatowego w skali Europy ekosystemu, obejmującego wybrzeże klifowe, lasy bukowe oraz deltę wsteczną Świny wraz z kilkudziesięcioma wyspami. Od Międzyzdrojów idziemy cały czas plażą do wysokości miejscowości Wisetka. Tam odbijamy od brzegu i kierujemy się na położone w głębokim lesie wzniesienie Strażnica z **latarnią morską Kikut** (73 m n.p.m.).

Kościół nad urwiskiem

Ścieżką wijącą się przez lekko pofalowany teren porośnięty gęstym lasem idziemy dalej na wschód. Wychodzimy z Wolińskiego Parku Narodowego i mijamy kolejne popularne nadmorskie miejscowości: Dziwnów, Pobierowo, Pustkowo i w końcu **TRZĘSACZ**, którego największą atrakcją są słynne

Poleć książkę

ruiny kościoła św. Mikołaja. Powstał on na początku XV w., 2 km od brzegu, ale w wyniku abrazji kilkaset lat później pozostał z niego tylko skromny fragment stojący nad urwiskiem.

Portret słońcy

Teraz naszym celem jest **NIECHORZE**, którego punktem rozpoznawczym będzie piękna latarnia. Wznosi się ona na wysokość 45 m, a jej strumień świetlny widać z odległości 36 km. Na wysokości 37 m mieści się taras widokowy. Panorama, która się z niego rozpościera, z pewnością rekompensuje trud pokonania 200 schodów.

Po zejściu na dół odbijamy od wybrzeża i idziemy do **TRZEBIATOWA**, uroczego miasta nad rzeką Regą, które jest na tyle oddalone od wybrzeża, że niemal nikt do niego nie zagląda. A szkoda, bo miasteczko ma kilka

✘ Ruiny kościoła św. Mikołaja w Trzęsaczu

ciekawych zabytków i ładny rynek, a przede wszystkim może pochwalić się ciekawą legendą o walce wygranej dzięki misce kaszy oraz sgraffitem przedstawiającym słońcę, która w XVII w. gościła tu razem z cyrkiem.

ZNIKAJĄCY KOŚCIÓŁ

Historia kościoła w Trzęsaczu jest również lekcją geografii, która ilustruje naturalne procesy zachodzące na linii brzegowej oraz ukazuje niszczycielską siłę fal morskich. Fakt, że z kościoła zachowała się jedynie część południowej ściany, ma swoją przyczynę w zjawisku abrazji morskiej, czyli podmywaniu brzegów przez fale morskie. Niewielkie fragmenty skalne niesione przez sztormy uderzają w wybrzeże, powodując jego niszczenie i tym samym powstawanie klifu. Morze pochłania w ten sposób ląd w tempie nawet 2 m na rok.

✘ Widok na Kołobrzeg

Po zdrowie do Kołobrzegu

Szlak przez Trzebusz i Roby wraca w stronę morskiego brzegu, do którego dochodzi w Dźwirzynie. Przez Grzybowo osiągamy teraz **KOŁOBRZEG**, który zalicza się do miejscowości o najdłuższej historii na Pomorzu. Niestety śladów tej bogatej przeszłości znajdziemy tu zaledwie kilka. Działania wojenne w 1945 r. doprowadziły bowiem do niemal doszczętnego zniszczenia miasta, a po wojnie odtworzono tylko najważniejsze obiekty, nie decydując się na ratowanie starówki. Działa tu też uzdrowisko, w którym leczy się choroby kardiologiczne i schorzenia dróg oddechowych.

Przechodzimy obok portu i latarni morskiej, po czym rozpoczynamy kolejny etap spokojnej wędrówki wzdłuż morskiego brzegu.

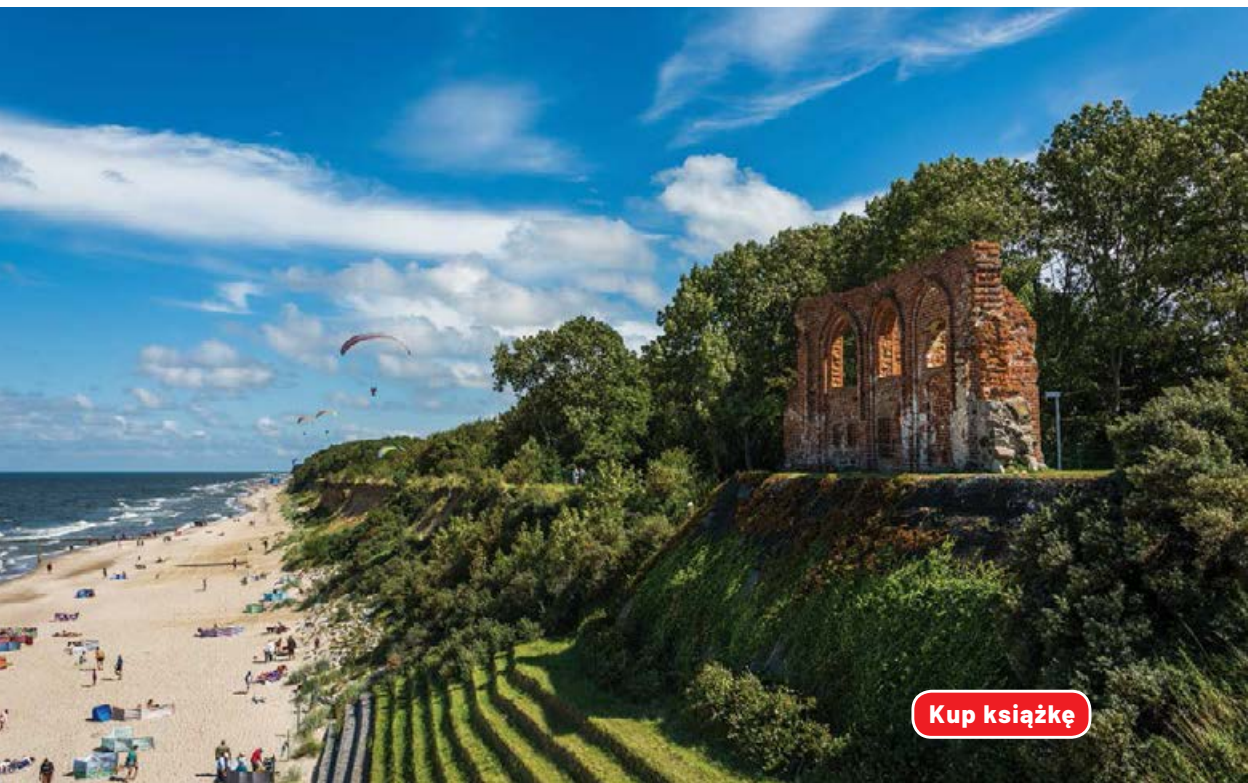
Rybackie Chłopy

Po 30 km docieramy do niewielkiej miejscowości Gąski z latarnią morską

z 1878 r. Ma ona wysokość 50 m i urządzono na niej taras widokowy, skąd warto spojrzeć na piękną okolicę. Następnie idziemy do wioski **CHŁOPY**, gdzie poznamy co nieco z bogatych tradycji rybackich. Działa tu muzeum multimedialne Skarbnica Wioski Rybackiej, które prezentuje historię rybackstwa i wystawia przedmioty związane z życiem codziennym, m.in. drewnianą ławkę z początku XX w., narzędzia szewskie i przybory toaletowe. Fenomen Chłopów polega na tym, że zachowało się tutaj wiele elementów dawnej zabudowy szachulcowej, pozostał również średniowieczny układ ulic. Z tego powodu cały obszar wsi został wpisany do rejestru zabytków.

Dwie mierzeje

Kierujemy się do **MIELNA**, a następnie wkraczamy na ładny teren mierzei pomiędzy Bałtykiem a jeziorem Jamno. Akwen ten, tzw. jezioro przybrzeżne, jest jednym z wielu zbiorników na polskim wybrzeżu, które niegdyś były

Kup książkę

Poleć książkę

Szlak Wygasłych Wulkanów

Każdy, kto widział, jak wygląda włoski wulkan Etna, może sobie wyobrazić tutejszy krajobraz sprzed milionów lat, gdy na zboczach gór nie było roślin, a nad okolicą unosiły się dymy i wulkaniczne pyły. Wiele się od tamtego czasu zmieniło – wulkany wygasły, stopniowo porośły zielenią, pojawiły się zwierzęta, a z czasem także człowiek. A jak człowiek, to oczywiście jego ożywiona działalność, której ślady czekają na odkrycie.

DŁUGOŚĆ:
ok. 165 km

CZAS PRZEJŚCIA:
6–7 dni

OZNAKOWANIE:
szlak żółty

INFRASTRUKTURA:
miejsca odpoczynku, sklepy, skromna baza gastronomiczna i noclegowa

**INFORMACJE
O SZLAKU:**

✘ Ostrzyca Proboszczowicka

Kup książkę

Poleć książkę

Góry, z których lała się lava

W Górach Kaczawskich i na Pogórzu Kaczawskim nietrudno o ślady aktywności wulkanicznej, a wiele z najwyższych wzniesień, jakie tu widzimy, było czynnymi w trzeciorzędzie wulkanami. Nie bez kozery więc okolice te nazywa się Krainą Wygasłych Wulkanów. Jej najbardziej charakterystycznym punktem jest Ostrzyca Proboszczowicka. Inne wzniesienia to: Wilcza Góra, Czartowska Skała, Grodziec, Trupień, Owczarek, Obłoga, Górzec, Łysanka, Oścień, Radogost, Kostrza, Dębina i inne, z których żadne nie przekracza wysokości 500 m n.p.m.

Na niektórych powulkanicznych wzniesieniach budowano grody i zamki, czego przykładem jest zamek Grodziec, który będzie jedną z atrakcji na naszej trasie. Góry te mają też niezwykle złożoną geologię i kryją wiele bogactw, dlatego już od średniowiecza wydobywano tu wiele cennych kopalni.

Najstarsze miasto w Polsce

Początek naszej wycieczki wypada w ZŁOTORYI, uroczym mieście na

Przedgórzu Sudeckim, które swoje istnienie zawdzięcza pokładom złota. W 1211 r. książę Henryk Brodaty nadał osadzie prawa miejskie, a ponieważ jest to najstarsza udokumentowana lokacja na prawie magdeburskim na terenie Polski, Złotoryję uważa się za... najstarsze miasto w Polsce. Dobrze prosperująca wówczas miejscowość zyskała ciekawą zabudowę.

Zwiedzając miasto, wejdźmy na ciekawą cylindryczną Basztę Kowalską, która jest cennym przykładem średnio-wiecznej budowli obronnej, a obecnie służy jako punkt widokowy!

Cenna siedziba książęca

Ze Złotoryi kierujemy się do miejscowości **GRODZIEC**, nad którą czuwa

✘ Zamek Grodziec

solidna warownia będąca jedną z 15 znajdujących się na Szlaku Zamków Piastowskich. Jej historia, podobnie jak dzieje wielu innych zamków na tych ziemiach, wiąże się z Piastami śląskimi, a początki sięgają połowy XII w. Później wielokrotnie dokonywano w niej wielkich przebudów, wymuszonych głównie pożarami lub zniszczeniami wojennymi. Najważniejsza z nich, ta, która nadała budowli dzisiejszy późnogotycki kształt i wygląd, została zrealizowana w 2. poł. XV w. za rządów księcia śląsko-legnickiego Fryderyka II.

Śląska góra Fudzi

Przed nami do pokonania dystans 20 km na południe, pod masyw **OSTRZYCY PROBOSZCZOWICKIEJ**, która jest

Kup książkę

✘ Organy Wielisławskie

popularnym nekiem wulkanicznym o wysokości 501 m n.p.m. Jeśli jednak wierzyć geologom, zwłaszcza wulkanologom, to w czasach aktywności wulkanicznej góra była nawet dwa razy wyższa. Do dziś zdołała zachować swój charakterystyczny stożkowy kształt, przez co bywa nazywana śląską górą Fudzi, i, podobnie jak jej słynna japońska odpowiedniczka, góruje nad okolicą i zewsząd jest widoczna.

Górę tę można zdobyć po przyjemnym, ok. 30-minutowym spacerze żółtym szlakiem. Drogą przez las, a potem kamiennymi stopniami, zaprowadzi on nas na szczyt, który ostro wybija się ponad płaską okolicę. Roztacza się stąd naprawdę rozległa panorama.

Poleć książkę

Skalne organy

Spod Ostrzycy Proboszczowickiej idziemy w stronę miejscowości Sędziszowa, w której przekonamy się, że Góry Kaczawskie pełne są różnorodnych form geologicznych o najdziwniejszych kształtach – nawiązujących nawet do instrumentów muzycznych. Pod zboczem góry Wielisławka (375 m n.p.m.) zobaczymy **ORGANY WIELISŁAWSKIE**, formację, którą w geologii nazywa się odstąpieniem porfirów, czyli magmowych skał wulkanicznych. Kolejną niezwykłą formacją jest Czartowska Skała na terenie Parku Krajobrazowego Chełmy. W tym przypadku obserwujemy wzniesienie o kształcie stożka, podciętego z dwóch stron wyrobiskami nieczynnych kamieniołomów. Innym ciekawym tworem są Organy Myśluborskie z charakterystycznymi słupami bazaltowymi.

Kajakiem przez Szwajcarię Kaszubską

Radunia jest lewym dopływem Motławy i uchodzi za jedną z najbardziej malowniczych rzek na Kaszubach. Nie dziwny się temu – w końcu przepływa przez widowiskową część Szwajcarii Kaszubskiej. Podczas spływu pokonuje się jeziora i jary, a także płynie obok wzniesienia Wieżyca (328,7 m n.p.m.). Rzeka swój początek bierze w okolicach rynnowego Jeziora Stężyckiego na Pojezierzu Kaszubskim, a koniec osiąga po 103 km w miejscowości Krępiec pod Gdańskiem. Można na niej zorganizować spływy kilkugodzinne, całonocne, a nawet kilkudniowe.

DŁUGOŚĆ:
ok. 100 km

CZAS SPŁYWU:
6–7 dni

INFRASTRUKTURA:
przystanie, wypożyczalnie sprzętu wodnego, pola biwakowe

INFORMACJE O SZLAKU:

Kup książkę

Poleć książkę

Śladami Remusa

Wiosłując Radunią, będziemy mieli okazję podziwiać wysokie wzniesienia, wąwozy i jeziora. To wprost idealne warunki, by się zrelaksować i podziwiać piękno przyrody. Samotność nam jednak nie grozi, ponieważ to popularna rzeka przyciągająca wielu amatorów kajakarstwa, zwłaszcza w czasie imprezy „Śladami Remusa”. To głośny spływ, w którym udział bierze nawet kilkuset kajakarzy. Przy okazji można dowiedzieć się co nieco o kulturze kaszubskiej. Remus to bowiem bohater przedwojennej trzytomowej powieści Aleksandra Majkowskiego *Żécé i przigòdë Remùsa*. Co ciekawe, w dwudziestoleciu międzywojennym, w środkowym biegu rzeki poniżej miejscowości Niestępowo w poprzek rzeki biegła granica między Polską a Wolnym Miastem Gdańskiem.

Naszyjnik z jezior

Najpopularniejszy jest górny, najłatwiejszy odcinek spływu zaczynający się w **STĘŻYCY**. Rzeka stanowi wtedy łącznik między różnymi jeziorami, które tworzą tzw. Kółko Raduńskie. To w sumie

25 zbiorników o charakterze rynien polodowcowych otoczonych wzniesieniami, które są wykorzystywane do celów turystycznych, a ochronę nad nimi sprawuje Kaszubski Park Krajobrazowy. Widoki są tu przepiękne, a wysiłek umiarkowany, zatem będzie to idealne miejsce na spływ rodzinny lub ze znajomymi. Na pokonanie „kółka”,

które ma długość 40 km, potrzeba dwóch dni. Jeziora są czyste i zagospodarowane turystycznie, więc można się w nich kąpać albo uprawiać sporty wodne. Jest tu tak pięknie, że na kartach *Bedekera kaszubskiego*, wydanego w latach 60. XX w. leksykonu poświęconego Kaszubom, jeziora nazwano naszymi jeziorami.

📍 Jezioro Ostrzyckie

Przyspieszenie!

Kolejny etap wycieczki zaczyna się w pobliżu mostu drogowego w **OSTRZYCACH**. Spływ staje się jeszcze bardziej widowiskowy. Teren jest pagórkowaty, rzeka coraz mocniej meandruje. Po minięciu Somonina płyniemy już dość wąskim wąwozem i nabieramy większej prędkości dzięki szybszemu

nurtowi. Naszym celem jest **KIEŁPINO** z bazą wodną, które osiągamy po 13 km.

Przed nami etap Kiełpino – Rutki (znów 13 km), który uchodzi za jeden z trudniejszych na Kaszubach. Po chwili wpływamy do przełomowego odcinka rzeki zwanego Jarem Raduni lub Przełomem Babidolskim. Nurt jest wartki, a dodatkową trudnością są liczne powalone drzewa wymuszające przenoski. Nie należy też zapominać o spadku rzeki na poziomie 6‰. Po osiągnięciu miejscowości **RUTKI** sytuacja wyraźnie się uspokaja.

Łagodne Żuławy

Teraz przed nami bardziej łagodny odcinek do **KOLBUD** (17 km), skąd kierujemy się w stronę Straszyna. Przed Pruszczem Gdańskim rzeka się rozwidla. Odtąd większość jej wody płynie dalej jako Nowa Radunia, zajmując koryto będące najstarszym na ziemiach polskich kanałem zbudowanym przez Krzyżaków już w XIV w. Ciek, zwany Starą Radunią, dociera do Motławy i wraz z nią przecina zabytkową część Gdańska.

WIDOKOWA DROGA

Przez Kaszubski Park Krajobrazowy, który powstał dla ochrony krajobrazu pojezierza młodoglacjalnego, w latach 60. XX w. wytyczono także szlak samochodowy „Droga Kaszubska”. Ma on tylko 21 km, ale prowadzi przez bardzo malowniczą i atrakcyjną widokowo okolice z jeziorami Łapalickim, Kładno i Ostrzyckim w rolach głównych.

Spływ Krutynią

Krutynia to jedna z najbardziej malowniczych rzek Polski, stanowiąca wielką ozdobę Pojezierza Mazurskiego. Zwykle się nawet mówi, że kto nie widział Krutyni, ten nie widział Mazur! Co więcej, tworzy ona również doskonałe warunki do odbycia niezapomnianego spływu kajakowego – wystarczy powiedzieć, że przepływa przez aż 17 jezior! Na pokonanie całego szlaku potrzeba 8–9 dni, czemu sprzyja bardzo dobra infrastruktura noclegowa w postaci pól namiotowych wzdłuż trasy. Nie brakuje też sklepów i barów.

DŁUGOŚĆ:

100 km

CZAS SPŁYWU:

8–9 dni

INFRASTRUKTURA:

wypożyczalnie sprzętu wodnego

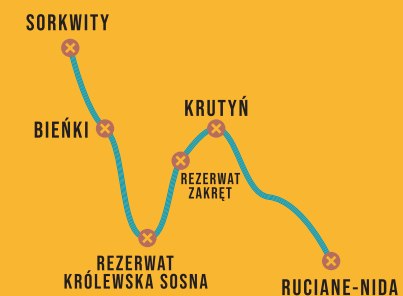
INFORMACJE

O SZLAKU:

Kup książkę

Poleć książkę

Kraina lasów i jezior

Szlak kajakowy Krutynią przebiega przez Puszcę Piską. Jest to ogromny rezerwat leśny o powierzchni 100 tys. ha, gdzie na północy leży Kraina Wielkich Jezior Mazurskich, a południową część pokrywają torfowiska niskie. Drugą obok Krutyni główną rzeką tej krainy jest Pisa. Puszcę porastają głównie lasy sosnowe i świerkowe, stanowiące wielką ostoję dla mnóstwa gatunków zwierząt, zwłaszcza ptaków. Połowę jej obszaru zajmuje największy w Polsce Mazurski Park Krajobrazowy, którego celem jest ochrona jeziornego krajobrazu polodowcowego, bogatej fauny i flory, a także cennego krajobrazu kulturowego i etnograficznego. Po wodach Krutyni w dawnych Prusach Wschodnich w 1934 r. pływał Melchior Wańkiewicz, a swoje wrażenia opisał w reportażowym utworze *Na tropach Smętka*.

Od jeziora do jeziora

Spływ Krutynią zaczynamy w miejscowości **SORKWITY**, między jeziorami Giełdzkim i Lampackim. Słynie ona z bardzo efektownego ceglanego pałacu rodziny von Mirbach, który powstał w latach 1850–56 i reprezentuje styl neogotycki. Przepływamy przez jeziora Lampackie i Lampasz, po czym płyniemy płytkim odcinkiem zwanym

Sobiepanką, która ze względu na zakręty i spłylenia daje dużo frajdy. Ten etap trasy kończy się w **BIEŃKACH** nad jeziorem Białym. Coraz bardziej zatapia się w tym wspaniałym dziele natury, ale to, co najlepsze i najpiękniejsze, nadal znajduje się przed nami. Mijamy jezioro Gant, słynące z bujnie występujących lilii wodnych, grązeli żółtych oraz rzęsy wodnej. Dalej są jeziora: Zyzdrój Wielki, Zyzdrój Mały, Sychowskie, Zdrużno i Uplik, które słynie z rezerwatu utworzonego w celu ochrony czapli siwej.

Malownicze rezerwaty

Teraz docieramy do **JEZIORA MOKRE**, gdzie czeka na nas rezerwat

STAROBRZĘDOWCY

Krutynia przepływa przez wieś Wojnowo, założoną w 1823 r. przez starobrzędowców (tzw. starowierców lub bezpopowców), którzy osiedlili się w Prusach ze względu na prześladowania religijne w Imperium Rosyjskim. Są to wierni Wschodniego Kościoła Starobrzędowego, powstałego w wyniku rozłamu w rosyjskim Kościele prawosławnym w połowie XVII w. po nieuznaniu reformy liturgicznej patriarchy Nikona. Dziś w tej miejscowości można zobaczyć uroczą drewnianą cerkiew oraz żeński monaster Opieki Matki Bożej, męski klasztor starobrzędowy, a także molenę, czyli dom modlitwy.

Kup książkę

Królewska Sosna z pięknym starodrzewiem, którego „królem” jest liczący ponad 400 lat Dąb nad Mukrem im. Karola Matka. Do czasu wielkiej wichury w 2022 r. „królową” była obumarła sosna mazurska, najstarsza przedstawicielka tego gatunku na Mazurach, od której wzięta się nazwa rezerwatu.

Kolejnym pięknym rezerwatem na naszym szlaku jest **REZERWAT ZAKRĘT**, porośnięty dwustuletnim borem mieszanym, w którym występują trzy dystroficzne jeziora oraz pływające wyspy, czyli wytwory z osadów organicznych i torfu powstałe głównie na zarastających zbiornikach.

Najpiękniejszy etap

Teraz przed nami ostatni, bodaj najpiękniejszy odcinek drogi wodnej, który liczy 22 km i świetnie się nadaje na jednodniowy spływ. Zaczyna się

SPŁYW ŁODZIAMI

Krutynię można także pokonać, korzystając z oferty spływów łodziami, które były atrakcją już w dwudziestolecie międzywojennym. Startujemy w miejscowości Krutyń, Do wyboru mamy wycieczki trwające ok. 60, 90 albo 120 minut. Wrażenia są niezapomniane! W dodatku dzięki temu unikniemy zmęczenia – poruszanie łodzią należy do przewoźnika, który specjalnym kijem odpycha się od dna.

on nad **JEZIOREM KRUTYŃSKIM**, 2 km na północ od wsi **KRUTYŃ**. Nurt jest teraz wartki i biegnie w niewielkim jarze. Latem na tafli wody ścielą się grązele żółte, a na brzegach dostrzec można wydry czy nurogęsi. Ten etap kończy się za mostem w miejscowości Nowy Most. Kto pokonuje cały szlak, płynie dalej, aż do **RUCIANEGO-NIDY**, gdzie kończy swoją przygodę z Krutynią.

Poleć książkę

Lubuski Szlak Wina i Miodu

Francuskie, włoskie, hiszpańskie, a nawet niemieckie i mołdawskie. Te wina od lat królują na stołach na całym świecie. A co by było, gdyby do tego grona dołączyć polskie wina z województwa lubuskiego? Lubuski Szlak Wina i Miodu został utworzony w 2007 r. i obecnie można na nim odwiedzić kilkadziesiąt miejsc, w różny sposób związanych z produkcją tych szlachetnych trunków. Wśród nich są winnice, a także pasieki, gospodarstwa agroturystyczne, skanseny i inne zabytki.

Wszystko to znajdziemy w otoczeniu błękitnych lubuskich jezior i gęstych, zielonych lasów, dlatego czas tutaj spędzimy bez pośpiechu, w prawdziwym klimacie „slow”.

DŁUGOŚĆ:

ok. 300 km

CZAS PRZEJAZDU:

3–4 dni

OZNAKOWANIE:

brązowe tablice w pobliżu obiektów

INFORMACJE

O SZLAKU:

Kup książkę

WINO Z PÓŁNOCY

Od lat sielskie województwo lubuskie, pełne zielonych lasów i błękitnych jezior, staje się regionem polskiego winiarstwa. Według źródeł początki uprawy winorośli w tych stronach sięgają połowy XII w., kiedy przybyli tu osadnicy z Frankonii. Mimo że okolica była wówczas najdalej na północ wysuniętym punktem Europy, w którym zajmowano się winiarstwem, to nasłonecznienie stoków, dobre gleby i niezłe warunki klimatyczne pozwalały na zbieranie dobrych plonów. W połowie XVIII w. winnice zajmowały 700 ha, a produkcja wynosiła 160 hektolitrów trunku. W 1826 r. w Zielonej Górze powstała pierwsza w mieście, a zarazem pierwsza w Niemczech fabryka wina musującego (potocznie zwanego szampanem) oraz koniaku. W drugiej połowie tego samego

NAJCIEKAWSZE NA SZLAKU

- ☒ Winnica Winnogóra
www.winnogora.pl
- ☒ Winnica Moźów
www.winnica-mozow.pl
- ☒ Pałac Wiechlice
www.palacwiechlice.pl
- ☒ Lubuskie Centrum Winiarstwa
www.centrumwiniarstwa.pl

stulecia działało już kilkanaście takich wytwórni, a winną latoroślą pokryty był obszar o powierzchni 1400 ha.

UPADEK I ODRODZENIE

Jak w wielu krajach socjalistycznych okres PRL-u doprowadził piękną tradycję winiarską do upadku. Do lat 70. XX w. produkowano tylko tanie wina owocowe i zamykano kolejne winnice. Na szczęście dość szybko, bo już w latach 80., doszło do przełomu w tej branży i nastąpiło jej stopniowe odrodzenie. Później przyszedł kryzys lat 90. i początku obecnego stulecia. Szczęśliwie od 2001 r. trwa stabilny wzrost produkcji wina, a w całym Lubuskiem działa aż 100 winnic, jak np. te w Zaborze, Mierzęcinie czy Wiechlicach.

PROPOZYCJE WYCIECZEK

1| WYCIECZKA SAMOCHODOWA

DŁUGOŚĆ:
35 km + 40 km
+ 75 km

CZAS PRZEJAZDU:
3 dni

PRZEBIEG:

- ☒ Wiechlice
- ☒ Stara Wieś
- ☒ Ochla
- ☒ Świdnica
- ☒ Świebodzin
- ☒ Sieniawa

Poleć książkę

✦ Pałac Wiechlice

Na południu regionu winiarskiego leży miejscowość **WIECHLICE**, która słynie z pięknego pałacu. Po latach upadku został on zaadaptowany na hotel. Jest tu elegancko i klimatycznie, a na terenie rozległego parku uprawia się winorośl. Stąd możemy udać się do winnicy Kinga w **STAREJ WSI**, rodzinnego gospodarstwa zajmującego się winiarstwem i agroturystyką. Aby w pełni poznać tajemnice uprawy wina i oddać się smakowitym degustacjom, najlepiej zostać tutaj na noc.

Jeśli ktoś zechce poznać okoliczne miasteczka, powinien mieć na uwadze Szprotawę, Kożuchów, Nowe Miasteczko oraz Nową Sól.

Następnego dnia kierujemy się w stronę Zielonej Góry. Przejedźdżamy obok

winnicy Winiarka w miejscowości **KIEŁPIN**, a potem jedziemy do **OCHLI**, w której zwiedzamy bardzo ciekawe Muzeum Etnograficzne. To tradycyjny skansen opowiadający o dawnym życiu w tych stronach, oczywiście z uwzględnieniem długich i ciekawych tradycji winiarskich. Przy okazji, w Barcikowicach, możemy odbić do Zatonia, gdzie znajdują się pozostałości po imponującym pałacu, które zakonserwowano w formie trwałej ruiny i udostępniono do zwiedzania. Kawałek za Ochłą leży wieś **ŚWIDNICA**. Tutaj czeka na nas winnica Świętej Jadwigi oraz ciekawy dwór zaadaptowany na Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza.

Trzeciego dnia wybierzemy się w kierunku północnym. Zajrzemy do **ŚWIEBODZINA**, który poza słynną figurą

SZLAKI TEMATYCZNE

317

Kup książkę

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Spływ kajakiem po rzekach spokojnych albo płynących wartkim nurtem. Wycieczka tratwą. Przejażdżka rowerowa po leśnych duktach lub ścieżkach poprowadzonych w śladach dawnych linii kolejowych. A może przejażdżka dreżyną rowerową? Albo wąskotorówką? Wielodniowe górskie wędrowki po szlakach pełnych ludzi albo tak opustoszałych, że spotkać na nich można tylko ciszę. Kontakt z przyrodą, ale też i poszukiwanie śladów przeszłości. Trasy pełne pamiątek po wybitnych naukowcach lub twórcach. Wielokulturowość i zabytki mniejszości etnicznych. Zamki piastowskie, pałace szlacheckie, latarnie morskie. Architektura drewniana i dziedzictwo przemysłowe.

W POLSCE, JAK DŁUGA I SZEROKA, NIE BRAKUJE ATRAKCYJNYCH MIEJSC. POZNAJCIE CZĘŚĆ Z NICH, PRZEMIERZAJĄC 77 SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH: PIESZYCH, WODNYCH, ROWEROWYCH, KOLEJOWYCH, A TAKŻE TEMATYCZNYCH!

Nadmorskie miasta, średniowieczne zamki, a może trasa między jeziorami lub kontemplacja widoków z najwyższych szczytów Polski? Przewodnik zawierający opisy 77 rodzimych szlaków turystycznych to zbiór niekonwencjonalnych, a przy tym ciekawych pomysłów na to, jak poznawać nasz kraj — z perspektywy wędrowca, rowerzysty, wioślarza. Wędrowka, spływ tratwą, kręta droga — pokonana rowerem lub podróż między gotyckimi świątyniami są tylko pretekstem do zagłębienia się w mało znane, a fascynujące miejsca. To prawdziwa gratka dla każdego miłośnika przyrody i historii — zwłaszcza tej ukrytej wśród bocznych dróg.

ŁUKASZ SUPERGAN
AUTOR KSIĄŻKI SZLAKI POLSKI. 30 NAJPIĘKNIEJSZYCH
TRAS DŁUGODYSTANSOWYCH

 Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Wydawnictwo
ebookpoint

ISBN 978-83-8322-124-3

9 788383 221243

Cena: 69,00 zł